U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **B. N. T.,** zast. Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem se sídlem náměstí 28. října 1898/9, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 12. 2016, č. j. OAM-460/ZA-ZA11-HA10-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 5. 2017, č. j. 32 Az 1/2017 - 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mu mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

I. Vymezení věci

[2] Stěžovateli byl v České republice (dále jen „ČR“), povolen pobyt za účelem podnikání v roce 2008. V říjnu 2012 mu nebyl prodloužen z důvodu trestního stíhání pro přečin řízení vozidla pod vlivem alkoholu. V březnu roku 2014 převzal výjezdní příkaz k opuštění území ČR (§ 50 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů). Důvodem k opuštění Vietnamu byla dle jeho tvrzení menšinová sexuální orientace a strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k této sociokulturní skupině. V pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že žádná diskriminační opatření vůči

gayům nebyla ze strany státních orgánů uplatňována a nedocházelo ani k pronásledování v žádné formě.

[3] Stěžovatel dále uvedl, že má dosud nesplacenou půjčku od soukromé osoby a obává se možného násilí od tohoto věřitele po návratu do Vietnamu. Tvrdil, že mu věřitel poskytl nejprve peněžitou půjčku ve výši 10 000 USD a přestože splatil jen část úroků z této částky, poskytl mu v roce 2012 při jeho návštěvě ve Vietnamu ještě další půjčku ve výši 20 000 USD. Má důvodnou obavu z jednání věřitele.

[4] Krajský soud důvody pro udělení mezinárodní ochrany neshledal. Menšinová sexuální orientace může v kontextu azylového práva znamenat „příslušnost k určité sociální skupině“ ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Relevantním důvodem z hlediska mezinárodní ochrany však může být příslušnost k této sociální skupině pouze za situace, kdy s sebou nese odůvodněný strach z pronásledování směřujícího vůči žadateli. I v případě, že menšinová sexuální orientace není trestným činem, jak tomu je v zemi původu v nyní projednávané věci, může být žádost o udělení mezinárodní ochrany oprávněná, pokud stát přehlíží nebo toleruje diskriminační praxi nebo újmu způsobovanou žadateli nebo pokud není schopen žadatele proti takové újmě uchránit.

[5] Za pronásledování nebo odůvodněný strach z něho, jako důvod pro poskytnutí mezinárodní ochrany, lze totiž považovat jen takovou situaci, kdy by ze strany orgánů státní moci docházelo k systematickému odmítání poskytnutí ochrany jednotlivcům před výhrůžkami či činy soukromých osob (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 3. 2005, č. j. 4 Azs 271/2004 - 58, publikovaný pod č. 1347/2007 Sb. NSS). Pronásledováním ve smyslu § 12 zákona o azylu by v takovém případě byl pouze stav, kdy by ohrožení života či svobody bylo přičitatelné státní moci, která by byla jeho původcem či jej podporovala nebo tolerovala, případně by nebyla schopna proti němu zakročit (srov. rozsudek Nevyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2004, č. j. 2 Azs 15/2004 - 72, nebo rozsudek ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54).

[6] V případě stěžovatele však nic nenasvědčuje tomu, že by negativní projevy týkající se jeho sexuální orientace v zemi původu dosáhly intenzity pronásledování. Menšinová sexuální orientace není ve Vietnamu kriminalizována, ze zpráv o zemi původu založených ve správním spise plyne, že ačkoliv mají obecně osoby s menšinovou sexuální orientací ve Vietnamu složité postavení zejména s ohledem na vazby k vlastní rodině, nedochází v obecném slova smyslu k natolik intenzivním újmám, nátlaku či ústrkům, které by odůvodňovaly poskytnutí azylu.

[7] Ve vztahu k obavám z jednání věřitele žalobce ve Vietnamu soud odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 2 Azs 60/2008 - 58, který se obavou z útoků věřitelů podrobně zabýval. Pronásledování tohoto charakteru nemůže být důvodem pro udělení azylu, pokud politický systém v zemi původu žadatele o azyl dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů. Tento závěr vyslovil Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, či v rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, případně v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48.

[8] K namítanému hrozícímu nebezpečí vážné újmy pramenící z hrozícího mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení ze strany věřitele soud odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 - 23. Jde-li o původce hrozící vážné újmy nebo pronásledování z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Mezinárodní ochranu je nutno žadateli při splnění dalších zákonných podmínek udělit, pokud stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před vážnou újmou nebo pronásledováním ze strany soukromých osob, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění vážné újmy nebo pronásledování (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57).

[9] Z žalovaným provedeného dokazování neplyne, že by se stěžovatel nemohl obrátit se žádostí o pomoc na orgány v zemi původu a ty mu nebyly schopny nebo ochotny poskytnou ochranu před vážnou újmou. Naopak vypověděl, že policie v případě trestného činu či ublížení na zdraví zasáhne.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[10] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a písm. d) s. ř. s.

[11] Napadeným rozhodnutím krajského soudu došlo k zásadnímu pochybení, které má dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Skutkový stav byl nesprávně právně posouzen, protože byl posuzován rozděleně a nikoliv ve svém celku. V rozdělení skutkového stavu spatřuje také vadu řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[12] Krajský soud skutkový stav rozdělil na několik modelových situací, u nichž odkázal na jiná soudní rozhodnutí, dle kterých nejsou podmínky pro udělení mezinárodní ochrany splněny. Skutkový stav je však nezbytné posuzovat jako celek. Věci se stejným skutkovým stavem zpravidla neexistují a judikatura, na kterou krajský soud odkázal, řešila pouze věci obdobné.

[13] Důvodem pro udělení mezinárodní ochrany je dle stěžovatele stav, při kterém existuje reálná obava o zdraví a život žadatele o mezinárodní ochranu a státní orgány nejsou schopny nebo ochotny efektivní ochranu poskytnout (srov. např. rozsudek NSS ze dne 16. 9. 2008 č. j. 3 Azs 48/2008 - 57). Dle tvrzení žalovaného sice vietnamský právní řád nekriminalizuje menšinovou sexuální orientaci, zároveň se však nezabývá ani diskriminací na základě sexuální orientace. Právě neposkytnutí potřebné ochrany osobám s menšinovou orientací před diskriminací vietnamské společnosti je projevem nečinnost státních orgánů.

[14] Diskriminace na základě sexuální orientace zasáhne do všech sfér života stěžovatele, jejím projevem je například sociální vyloučení, pronásledování, obavy o život a zdraví sebe i své rodiny, nemožnost získat zaměstnání a další. Touto námitkou se krajský soud vůbec nezabýval a bez dalšího konstatoval, že v případě stěžovatele neshledal odůvodněný strach z pronásledování. Přístupem státních orgánů k homosexuálům a poskytováním potřebné ochrany osobám s jinou sexuální orientací se nezabýval.

[15] Případné výjimky z možnosti získat mezinárodní ochranu je třeba vykládat restriktivně, aby nedocházelo k zužování možnosti takovou ochranu získat. Opačný přístup by byl v rozporu s ratifikovanými mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána a jež mají aplikační přednost.

[16] Stěžovatel je přesvědčen, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[17] Žalovaný ve vyjádření odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku, jakož i jím vydaného rozhodnutí. V projednávané věci nebyla shledána existence žádného z taxativně vymezených důvodů pro udělení jakékoliv formy mezinárodní ochrany. Je přesvědčen, že jím vydané rozhodnutí je stejně jako rozsudek krajského soudu, vydáno v souladu s právními předpisy. Souhlasí se závěry krajského soudu, který v rozhodnutí ani v postupu žalovaného nezákonnost ani vady řízení neshledal, veškeré žalobní námitky vypořádal.

[18] Stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze z důvodu legalizace pobytu na území ČR, což samo o sobě azylově relevantním důvodem není. Žalovaný připomenul protiprávní jednání stěžovatele, pro které mu nebyl prodloužen pobyt na území České republiky.

[19] Kasační stížnost je nepřijatelná, neboť se netýká právních otázek, které dosud nebyly judikaturou řešeny či otázek, které jsou naopak řešeny judikaturou rozdílně, navrhuje kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, případně ji zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[20] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[21] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na své usnesení sp. zn. 1 Azs 13/2006, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“.

[22] Soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatele, a to v mezích vytyčených výše zmíněným usnesením prvního senátu zdejšího soudu. Skutková zjištění mají oporu ve spisu, řešená otázka byla vyřešena v souladu s ustálenou judikaturou a krajský soud se řádně vypořádal se všemi žalobními námitkami. Dle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí zdejší soud podrobně věcně zabýval.

[23] Skutečnost, že krajský soud vycházel z konstantní a ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, která se zabývala posouzením obdobných právních otázek, rozhodně

nemá za následek nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí či nesprávné právní posouzení skutkového stavu.

[24] V první řadě je třeba připomenout sjednocující funkci judikatury Nejvyššího správního soudu, která je výslovně zakotvena v ustanovení § 12 s. ř. s. Skutečnost, že jím vydaná rozhodnutí nelze považovat za striktně obecně závazná, neznamená, že by rozhodovací činnost NSS byla bez významu. S ohledem na zákonnou sjednocovací funkci je tomu právě naopak. Obecně vyjádřené závěry se tak nepochybně v přiměřeném rozsahu uplatní i v jiných případech, v nichž soud zkoumá obdobnou otázku. Rozhodnutí vrcholných soudů, jakkoliv nemají precedenční účinky, je třeba respektovat v případech, kdy soud posuzuje skutkově a právně analogickou věc (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2008, č. j. 6 As 18/2008 - 107).

[25] Za zcela zavádějící považuje soud námitku o uměle rozděleném skutkovém stavu. Stěžovatel tvrdil dva různé důvody, pro které mu dle jeho přesvědčení měla být udělena mezinárodní ochrana. Tyto důvody také krajský soud posuzoval a zcela přezkoumatelným způsobem popsal, z jakých skutkových zjištění při formulaci svých právních závěrů vyšel.

[26] K nesprávnému posouzení namítané menšinové sexuální orientace lze uvést, že krajský soud se velmi podrobně vypořádal s hrozbou pronásledování z důvodu homosexuální orientace stěžovatele. Konstatoval, že sexuální orientace žadatele o azyl může být relevantní, pokud této osobě hrozí újma z důvodu pronásledování právě pro její skutečnou či předpokládanou sexuální orientaci. Homosexualita je obecně charakteristikou, která v jistých ohledech komplikuje život jedince již jen proto, že je menšinově sexuálně orientován, a to i v nejtolerantnějších a nejliberálnějších zemích. S odkazem na relevantní judikaturu také uvedl, že obecná situace ve světě z pohledu přijímání homosexuality jako jedné ze sexuálních orientací, je mimo země západního světa podstatně složitější (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, publikovaný pod č. 1066/2007 Sb. NSS).

[27] S jeho závěrem, že relevantním důvodem z hlediska mezinárodní ochrany může být příslušnost k této sociální skupině pouze za situace, kdy s sebou nese odůvodněný strach z pronásledování směřujícího vůči žadateli, se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje.

[28] Stěžovatel neuvedl žádné konkrétní důvody, pro které by negativní projevy týkající se jeho sexuální orientace v zemi původu dosáhly intenzity pronásledování. Krajský soud nepominul, že ze zpráv o zemi původu založených ve správním spise plyne, že osoby s menšinovou sexuální orientací mají obecně ve Vietnamu složité postavení zejména s ohledem na vazby k vlastní rodině, to však nemá samo o sobě za následek natolik intenzivní újmu, nátlak či ústrky, které by odůvodňovaly poskytnutí azylu či jiné formy mezinárodní ochrany.

[29] Nepochopení nejbližších rodinných příslušníků, jejich stud či negativní náhled na ně ze strany sousedů, zákonem stanoveným důvodem pro udělení jakékoliv mezinárodní ochrany nejsou. Účelem mezinárodní ochrany není poskytnout žadateli ochranu před jakýmkoliv negativním jevem ve vztahu k němu v zemi jeho původu, v tomto případě řešit složitou rodinnou a sociální situaci stěžovatele, případně snižující kvalitu jeho života (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46).

[30] Stěžovatel o mezinárodní ochranu požádal po 8 letech pobytu na území ČR, v době po vydání výjezdního příkazu, kdy měl povinnost území ČR opustit. Jeho žádost považuje soud za zjevně účelovou, jejímž jediným cílem je snaha legalizovat svůj pobyt na území ČR. Snaha o legalizaci pobytu na území ČR nezakládá důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43, vyslovil, že „*institut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů (§ 12 zákona o azylu) a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (ekonomických, osobních, rodinných) v zemi původu. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území ČR není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu*“. K obdobným závěrům dospěl také v rozhodnutích ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48; ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 - 53; nebo ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[32] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2017

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu